

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 16/2000 rd

Regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om statsandelar till kommunerna, lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården, lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet samt lagen om fritt bildningsarbete

Till förvaltningsutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 10 oktober 2000 regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om statsandelar till kommunerna, lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården, lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet samt lagen om fritt bildningsarbete (RP 138/2000 rd) till förvaltningsutskottet för beredning och bestämde samtidigt att social- och hälsovårdsut-

skottet skall lämna utlåtande i saken till förvaltningsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultative tjänstemannen Matti Ollinkari, inrikesministeriet
- regeringsrådet Jouko Narikka, social- och hälsovårdsministeriet
- enhetschefen Martti Kallio, Finlands Kommunförbund.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att lagen om statsandelar till kommunerna, lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården, lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet samt lagen om fritt bildningsarbete skall ändras.

Syftet är att periodisera fyraårsjusteringen av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna över tre år så att hälften av justeringen av kostnadsfördelningen tas in i statsbudgeten för 2001 och en fjärdedel av den totala justeringen

av kostnadsfördelningen enligt nivån för 2001 in i budgeten för 2002 och en fjärdedel i budgeten för 2003. Detta skall gå till så att lagen om statsandelar till kommunerna kompletteras med bestämmelser om periodisering, som skall tillämpas under bestämda år.

När det gäller statsandelarna för social- och hälsovården periodiseras justeringen av kostnadsfördelningen genom att en liknande bestämmelse som ovan tas in i lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården. I frå-

ga om undervisning och kultur föreslår regeringen att lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet samt lagen om fritt bildningsarbete skall ändras.

På grund av statens sparåtgärder sänktes priserna per enhet som ligger till grund för statsfinansieringen av undervisnings- och kulturverksamhet på 1990-talet, men nu föreslås dessa ändringar bli stegvis avvecklade 2001—2003. I priserna per enhet föreslås en genomsnittlig nivåhöjning på fem procent 2001 och på tre procent 2002. Priserna per enhet för 2003 skall beräknas för varje utbildningsområde utifrån de faktiska genomsnittliga kostnaderna.

Vidare föreslås lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet bli ändrad genom att grunderna för finansiering av grundläggande yrkesutbildning i form av läroavtalsutbildning från och med 2001 vägs in i kommunens finansiella bidrag till driftskostnaderna för undervisning och bibliotek. Priset per enhet per årsverke, som ligger till grund för statsandelen till museerna, föreslås bli höjt.

Målet är dessutom att säkerställa att de särskilda ekonomiska svårigheter som verkställigheten av lagen om statsandelar till kommunerna betyder för vissa kommuner kan beaktas när finansiella understöd enligt prövning beviljas för 2001.

Lagen om statsandelar till kommunerna, lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården, lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet samt lagen om fritt bildningsarbete föreslås bli kompletterade med bestämmelser om beräkningen av statsandelarna när kommunindelningen ändras så att en kommun blir uppdelad mellan andra kommuner. Bestämmelserna behövs eftersom de lagliga uppgifter om kommunerna som är nödvändiga för beräkning av statsandelarna till kommundelarna inte är tillgängliga när statsandelsbeslut fattas.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2001 och avses bli behandlad i samband med den. De föreslagna lagarna avses träda i kraft vid ingången av 2001.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Motivering

I propositionen föreslås bland annat att de underdimensionerade priserna per enhet som ligger till grund för finansieringen av undervisnings- och kulturverksamheten skall rättas till. De ändringar som gjordes före 1996 på grund av statens sparåtgärder föreslås nu bli avvecklade stegvis 2001—2003. Nivåhöjningarna i priserna per enhet rättar till eftersläpningen och är därmed motiverade.

Nedskärningarna i statsandelarna för social- och hälsovården föreslås däremot inte bli åtgärdade på några som helst punkter. Också statsandelarna för social- och hälsovården släpar efter och bör med det snaraste rättas till. Utskottet anser att det absolut behövs en nivåhöjning också i statsandelarna för driftskostnaderna för social-

och hälsovården för att kommunerna med säkerhet skall klara av att tillhandahålla social- och hälsovård på ett tillfredsställande sätt. Eftersläpningen i statsandelarna i kombination med de ökande kostnaderna och inflationen försvårar kommunernas möjligheter att tillgodose invånarnas behov av social- och hälsovård ännu mer nästa år. I sitt utlåtande om budgetpropositionen för 2001 (ShUU 14/2000 rd) har utskottet redan anfört att ett förslag till hur den finansiella grunden kunde förstärkas bör läggas fram senast i budgetpropositionen för 2002. Utskottet understryker också i detta sammanhang att servicen finns till för att tillgodose medborgarnas behov och att också det finansiella systemet primärt skall ta hänsyn till användarnas behov.

Utlåtande

Social- och hälsovårdsutskottet anför värdsamt som sitt utlåtande

att förvaltningsutskottet bör beakta det ovan sagda

Helsingfors den 20 oktober 2000

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Marjatta Vehkaoja /sd
medl. Eero Akaan-Penttilä /saml
Merikukka Forsius /gröna
Tuula Haatainen /sd
Saara Karhu /sd
Inkeri Kerola /cent
Niilo Keränen /cent
Valto Koski /sd

Marjaana Koskinen /sd
Pehr Löf /sv
Juha Rehula /cent
Päivi Räsänen /fkf
Marjatta Stenius-Kaukonen /vänst
Raija Vahasalo /saml
Jaana Ylä-Mononen /cent.

Sekreterare vid sammanträdet var

utskottsrådet Eila Mäkipää.

AVVIKANDE MENING

Motivering

Ett av de centrala målen för lagstiftningen om statsandelar till kommunerna är att bibehålla kostnadsfördelningen mellan kommunerna och staten oförändrad. För att garantera detta föreskrivs det i lagstiftningen om s.k. fyraårsjusteringar i statsandelarna och indexjusteringar på grund av höjningar i kostnadsnivån. Kommuner som får avsevärda statsandelar för finansieringen av sin service är även annars i behov av ekonomiskt stöd. Om fyraårsjusteringarna periodiseras på det sätt som regeringen föreslår och indexjusteringarna halveras försvåras tillgången till tjänster på lika villkor och därför föreslår vi att kostnadsfördelningen justeras fullt ut.

Social- och hälsovårdsutskottet konstaterar mycket riktigt i sitt utlåtande bl.a. att "Nedskärningarna i statsandelarna för social- och hälsovården föreslås däremot inte bli åtgärdade på några som helst punkter. Också statsandelarna för social- och hälsovården släpar efter och bör med det snaraste rättas till. Utskottet anser att det absolut behövs en nivåhöjning också i statsande-

larna för driftskostnaderna för social- och hälsovården för att kommunerna med säkerhet skall klara av att tillhandahålla social- och hälsovård på ett tillfredsställande sätt." Utskottet har även annars genom enhälliga beslut bl.a. i sitt utlåtande till finansutskottet om budgetpropositionen för 2001 tagit ställning till behovet av att förstärka den finansiella grunden för basserviceproduktionen.

Med hänsyn till det ovan sagda är utskottets beslut om 45 b § i det andra lagförslaget motstridigt. Paragrafen borde ha förkastats också på de grunder som utskottet anför i sitt utlåtande. Vi framhåller därför att justeringen i kostnadsfördelningen 2000 i sin helhet bör göras i början av nästa år på det sätt som lagen om statsandelar till kommunerna förutsätter.

Åsikt

Med stöd av det ovan sagda anför vi

att 45 b § i det andra lagförslaget bör strykas.

Helsingfors den 20 oktober 2000

Juha Rehula /cent
Inkeri Kerola /cent
Niilo Keränen /cent

Jaana Ylä-Mononen /cent
Päivi Räsänen /fkf